

Brev till NST:

2/2 1982

"Den tidigare hederligheten...?"

Rubriken är hämtad ur ledaren "När blir man mutad?" av den 20/1, apropå en samling skånska kommunalpolitikerns Stockholmsresa m m på ett stort byggföretags bekostnad. Argumenteringen i artikeln är dock minst sagt förvånande i sin ensidighet. Som tidningsläsare förutsätter man nog annars - måhända felaktigt - att den i hög grad opinionsbildande tidningsledaren skall vara ännu mera genomtänkt och beaktansvärd än övriga, ofta rappa men tyvärr ibland alltför motsägelsefulla journalistalster.

I pläderingen för ett "frikännande" glömmar man flera viktiga aspekter. I första hand bortses helt från vilken ställning och uppgift "gåvo"-mottagaren har, och därtill huruvida denne kan tänkas komma i ett, åtminstone psykologiskt, beroendeförhållande till givaren i högre grad än till andra, som lojalt följer både lagens bokstav och anda. Denna frågeställning sopas bara under mattan och man menar följaktligen att alla reklamkostnader - även de av mut-typ - är OK om de bara blivit godkända av bolagsstyrelsen!! Att dessa synpunkter är viktiga, bevisas väl av att företagen ofta själva - paradoxalt nog - tillämpar en strikt policy för gåvor i den andra riktningen. Medarbetare tillhålls att tacka nej t o m till en enkel middag innan en uppgörelse är klar. Denna princip betingas naturligtvis av risken för partiskhet (och därav risk för sämre affärer) men knappast ändå på grund av någon tänkt inbördes avundsjuka.

Egen och andras erfarenhet berättar tyvärr att det blir allt vanligare inom affärslivet, att s k smarta affärsmän söker skapa beroendeförhållanden enligt grundreceptet "Går det så går det". Således sker detta genom diverse tjänster eller rena mutor; genom ocker, hot eller påtryckning etc, inte endast sinsemellan inom så kallade syföreningar utan vid behov gentemot nyckelpersoner i vems tjänst de vara må.

De s k fria marknadskrafterna, där ökad försäljning skapas genom optimalt utvecklad kvalitet, informativ och saklig reklam samt lägsta pris och leveranstid, har uppenbarligen blivit alltför jobbiga att sköta. Kan man i stället "köra över" konkurrenterna på ett "smartare" sätt, så sker detta tydligen utan nämnvärd risk, eftersom de regler som samhället uppställt, d v s lagen, ju inte lär tillämpas annat än i extrema fall.

Affärslivets bakgårdar befolkas därför av allt fler. För de övriga, som genom moralisk övertygelse och lojal rättskänsla fortsätter på samhällsbyggets framsida, skulle det med tiden bli mycket svårt att handla "ljuståligt" om lagen inte började användas med kraft för att bekämpa de ljusskygga metoderna. Många av de seriösa företagen har ju dessvärre inte någon fackförening eller annan stark intresseorganisation att stödja sig på.

Tyvärr finns det exempel på en gryende misstro mot de rättsvårdande myndigheterna, vilket yppar sig i en viss olust och rädsla för att ensam begära rättslig åtgärd om man förfördelats. Tanken på de oöverblickbara kostnaderna för icke rättshjälpsberättigade och de obehagliga konsekvenser man i övrigt målar upp för sig, får extra näring när det visar sig att t o m åklagaremyndigheten viker undan och tycks välja eller prioritera endast de solklara fallen.

I gällande svensk lagstiftning finns dock regler utarbetade i akt och mening att tillämpas vid misstanke om muta eller bestickning eller mot annat otillbörligt handlande, till skydd för en sund konkurrens och utveckling på lika villkor för alla.

Om lagarna tillämpades och lagbrotten beivrades i tid, skulle den allmännyttiga svenska hederligheten inte bli den föredetting, som låtgåmentaliteten vill göra den till.

Bertil Burström

Ängelholm 1982-02-02

28 Jan 1982

Datum
Erf datum
Vår beteckning
Er beteckning

1982.01.27

Herr Bertil Burström
Boarp
262 00 Ängelholm

Tack för vänligt brev och välformulerat debattinlägg. Men Din förhoppning om att detta skulle publiceras trots att den angriper min uppfattning i den nämnda ledaren kommer tyvärr på skam.

Detta har två orsaker. Den första är att jag av princip inte går in i en debatt med NST:s egna läsare. Jag gör det inte därför att jag inte anser det vara fair play. Jag är ju professionell skribent, skulle - vågar jag säga - med lätthet vinna varje sådan debatt.

Jag skulle också med största lätthet vinna denna. Därför föredrar jag att bemöta den personligt:

När Du i tredje raden från slutet i inlägget talar om lagbrott så är Du ute på mycket tunn is! Inte ens åklagaren själv är ju ännu säker på att så är fallet - han säger i sitt uttalande, att han skall undersöka huruvida brott mot mutlagen föreligger.

Så här oss emellan kan jag väl också erkänna, att jag blev irriterad över den rubrik "Mutkolv?", som vi hade i NST. Den skulle kunna rendera NST skadeståndskrav om veder-

POSTADRESS

Box 1102, 262 01 Ängelholm
Box 733, 251 07 Helsingborg
Box 55, 261 22 Landskrona

BESÖKSADRESS

Järnvägsgatan 21
Trädgårdsgatan 17
N. Långgatan 22

TELEFON VX

0431-137 50
042 -12 64 00
0418-160 60

TELEX

726 80

BANK

S.E.-Banken

BANKGIRO

672-2334

POSTGIRO

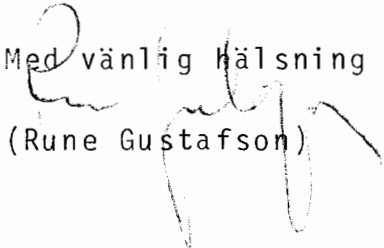
3 01 75-4

börande kommunalråd frikänns eller om det inte blir något åtal. En tidning är nämligen ingen domstol, den skall enbart återge kända fakta. Och det är inget faktum att mannen ifråga är mutkolv, inte ens att han blir åtalad för tagande av muta.

Därför skrev jag ledaren - inte för att jag förespråkar någon låtgåmentalitet. Kom vidare ihåg, att den här frågan inte är utagerad, den har i själva verket inte ens börjat. Vi kommer att följa den till slutet, om det nu bli åtal, rättegång och dom. Då kan det bli tal om lagbrott. Men i dag vet ju inte ens åklagaren på vilken grund han står.

Jag hoppas att min förklaring är tillräcklig för min vägran att publicera inlägget. I det anklagas vederbörande för lagbrott, en sak som endast domstolen kan avgöra. Och ansvarige utgivaren för en tidning är faktiskt - ehuru det tycks vara okänt - juridiskt ansvarig även för vad som står på insändarplats.

Välkommen igen!

Med vänlig hälsning

(Rune Gustafson)

Ångelholm den 2 februari 1982

Nordvästra Skånes Tidningar
Box 1102
262 01 ÅNGELHOLM

Attention: Rune Gustafson

Tack för ett informativt och trots allt sympatiskt brev av 27.1.1982.

Emellertid var det tråkigt få beskedet att min insändare inte vann tillräckligt gehör.

Kan jag nu tolka Ditt brev så, att Du är helt okänslig för huruvida läsarna ställer sig frågande till budskapet i de artiklar Du såsom "fakta" presenterar i tidningen?

Kan jag vidare tolka Din inställning till "fair play" avseende Dig contra tidningsläsaren så, att samtliga ämnen Du tar upp till behandling i ledarspalten blir tabubelagda i och med tryckningen - i varje fall inom överskådlig tid? Och i varje fall på insändarsidan i "Din" tidning, avdelning "Avvikande synpunkter"?

Det var även trist att notera att Du, i likhet med de flesta andra debattörer, menar att debatt allenastär något för likar emellan, och avsedd för kontrahentens dräpande medelst d:o formuleringar.

Själv har jag annars den männe udda uppfattningen att den mogna debatten bör syfta till "tankens förädling" genom sakens belysning från motsatta utgångspunkter.

För övrigt är väl insikt och förmåga tillräckligt bagage i sammanhanget utan en passande profession?

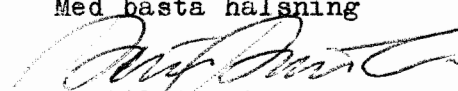
Jag begriper i övrigt inte ^{att} den irriterande rubriken "Mutkolv?" över huvud taget kunde irritera i sådan grad. Den meddelar ju endast att frågan har uppkommit och inte att detta faktiskt är klarlagt!

Däremot förstår jag synpunkten att min insändare var kopplad till de(n) mutmisstänkta(e) på ett olyckligt sätt, i min ambition att skriva på förekommen anledning. Min mening att endast avge en opinionsyttring och inte söka debatt med Dig kan också därför missförstås.

Sedan sist har jag läst en intressant artikel om länsåklagare Brynolf Wendt i NST, och detta ger mig kurage att återigen kasta in min pinne i brasan sedan jag nu täljt och putsat den något. Jag förstår mycket väl att otidiga, utpekande, eller insändare utan allmänt och aktuellt intresse, kanske därtill anonyma, kan behöva hållas undan, men....

Oavsett Din slutliga handläggning av insändaren - låt oss säga att Du ändå har vunnit debatten; mig spelar detta ingen roll.

Med bästa hälsning

Bertil Burström
Boarp 790
262 00 Ångelholm

P.S. Vill passa på att säga att Din behandling av Fondfrågan hittills har varit helt suverän - i fråga om mål och medel därvidlag är vi helt eniga. D.S.

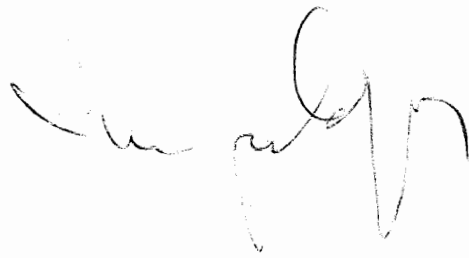
6/1

NST

Ängelholm 1980.02.03

Du har redan fått ett svar, det får
räcka.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'Lennart', written in a cursive style.